

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев2 3314/2023
04.07.2025. године
Београд

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Жељка Шкорића, председника већа, Драгане Миросављевић и Иване Рађеновић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Марина Стојановић, адвокат из ..., против тужене Основне школе „Сијаринска бања“ из Сијаринске Бање, чији је пуномоћник Александар Стевановић, адвокат из ..., ради утврђења и враћања на рад, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против решења Апелационог суда у Нишу Гж1 1285/23 од 10.05.2023. године, у седници одржаној 04.07.2025. године, донео је

РЕШЕЊЕ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужиоца изјављена против решења Апелационог суда у Нишу Гж1 1285/23 од 10.05.2023. године.

ОДБИЈА СЕ захтев тужиоца за накнаду трошкова ревизијског поступка.

Образложење

Пресудом Основног суда у Лебану П1 63/22 од 20.12.2022. године, ставом првим изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев тужиоца да се утврди да је тужилац код тужене у радном односу на неодређено време, па да се обавезе тужена као матична школа да га распореди на послове које је обављао пре именовања за директора установе или који одговарају степену и врсти његовог образовања. Ставом другим изреке, обавезан је тужилац да туженој накнади трошкове поступка у износу од 99.750,00 динара, у року од 8 дана од дана пријема пресуде.

Решењем Апелационог суда у Нишу Гж1 1285/23 од 10.05.2023. године, ставом првим изреке, укинута је пресуда Основног суда у Лебану П1 63/22 од 20.12.2022. године у ставу првом изреке и у том делу тужба тужиоца поднета против тужене је одбачена. Ставом другим изреке, одбијена је као неоснована жалба тужиоца и потврђено решење о трошковима поступка из става другог изреке првостепене пресуде.

Против правноснажног решења донетог у другом степену, тужилац је благовремено изјавио ревизију због погрешне примене материјалног права.

Испитујући побијано решење на основу члана 408. у вези са чланом 420. став 6. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, бр. 72/11, 49/13-УС...18/20 и

10/23 – др. закон) – у даљем тексту: ЗПП, Врховни суд је нашао да ревизија није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2) ЗПП на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је, почев од 01.09.1988. године био у радном односу на неодређено време код тужене, на радном месту наставник ... и ..., све до избора за в.д. директора ОШ „Радован Караџић“ ... дана 02.11.2001. године. Након престанка функције в.д. директора 31.12.2003. године, тужилац је остао нераспоређен, па је од 11.03.2004. године преузет од стране тужене као матичне школе споразумом за рад на одређено време у издвојеном одељењу у ..., на пословима и радним задацима наставника ... и ..., са 30% радног времена, до 31.08.2004. године. Након што је тужилац 04.05.2004. године именован за директора ОШ „Партизански пут“ у ..., тужена је донела решење број 181 од 10.05.2004. године, којим је тужиоцу престао радни однос код тужене школе 04.05.2004. године и са истим даном је тужилац одјављен са обавезног социјалног осигурања. Наведено решење, тужилац је примио 10.05.2004. године, што је потврдио својим потписом на решење уз навођење тог датума као датума његовог преузимања. Дакле решење му је уручено лично, тј. предајом решења запосленом. Против тог решења тужилац није изјавио приговор Школском одбору, нити је то решење побијао у судском поступку. Тужиоцу је функција директора и радни однос у Основној школи „Партизански пут“ у ... престао дана 25.10.2020. године на основу решења дел. број 152 од 02.11.2020. године, због истека рока, односно мандата на који је засновао радни однос. Након што му је дописом од 31.03.2021. године тужена негативно одговорила поводом његовог писаног захтева од 19.03.2021. године, којим је тражио решавање свог статуса код тужене, тужилац је поднео тужбу у овом поступку дана 31.05.2021. године.

Код тако утврђеног чињеничног стања, по оцени Врховног суда, правилно је одлучио другостепени суд када је побијаним решењем, у ставу првом изреке, одбацио тужбу тужиоца.

Одредбом члана 132. став 1. Закона о основама система образовања и васпитања („Службени гласник РС“, бр. 62/03), било је прописано да радни однос запосленог у установи престаје у складу са законом на основу решења директора.

Према одредби члана 133. истог закона, на решење о остваривању права, обавеза и одговорности запослени има право на приговор органу управљања, у року од 8 дана од дана достављања одлуке, односно решења (став 1.); орган управљања је дужан да одлучи по приговору у року од 15 дана (став 2.); ако надлежни орган не одлучи по приговору у утврђеном року или ако запослени није задовољан другостепеном одлуком, може се обратити надлежном суду у року од 15 дана (став 3.).

По оцени Врховног суда, правилно је поступио Апелациони суд у Нишу, када је укинуо првостепену пресуду у ставу првом изреке и, у делу утврђења да је тужилац код тужене у радном односу на неодређено време, уз обавезу тужене да тужиоца распореди на послове које је обављао пре именовања за директора установе или који одговарају степену или врсти његовог образовања, тужбу тужиоца против тужене одбацио. Ово из разлога што је решењем тужене број 181 од 10.05.2004. године, тужиоцу престао радни однос код тужене школе дана 04.05.2004. године. То решење

тужилац је примио 10.05.2004. године а што је потврдио својеручним потписом на истом, које није побијао одговарајућим правним средством у складу са правном поуком (приговором), нити тужбом у судском поступку, због чега је исто постало коначно и правноснажно, и као такво је произвело конститутивно дејство. Дакле по добијању решења о престанку радног односа, које је због непобијања приговором, нити вођења судског поступка постало правноснажно, истеком законом прописаног рока, за покретање судског поступка, престала је и обавеза тужене да тужиоцу регулише статус радника у тој школи, на начин како то тражи тужилац. Сходно томе, те имајући у виду да је тужба, којом тужилац тражи утврђење радног односа на неодређено време поднета дана 31.05.2021.године, рок за тражење судске заштите је, у конкретном случају, у смислу напред цитираних одредаба, истекао знатно пре поднете тужбе, рачунајући од 10.05.2004. године. Уколико је тужилац сматрао да су му наведеним решењем повређена одређена права, био је у ситуацији да против истог изјави приговор Школском одбору у року од осам дана од дана његовог достављања а касније и да се, уколико је не задовољан другостепеном одлуком, обрати надлежном суду. Правноснажношћу наведеног решења о престанку радног односа тужиоца код тужене школе, односно пропуштањем законом прописаног рока за подношење тужбе, тужилац је изгубио право на тужбу, што за последицу има и губитак права које је тужбом требало бити заштићено. Губитком права на тужбу против наведеног решења, тј. без оцене основаности постављеног тужбеног захтева, односно без упуштања у мериторно решавање спора, последично томе, изгубило се и право да се тужбом за утврђење тражи да је тужилац код тужене засновао радни однос на неодређено време. На то указује и чињеница да лице које није у радном односу код одређеног послодавца, не може ни да тражи да га је код истог засновао на неодређено време. То је случај и са тужиоцем као запосленим наставником на одређено време код тужене у моменту избора за директора друге школе, којем није утврђено, нити је у том моменту имао законско право на мировање радног односа, због чега му је и утврђен престанак радног односа у школи у којој је радио, јер је засновао радни однос у другој школи у којој је изабран за директора. Због наведеног је правилно поступио Апелациони суд у Нишу, када је ставом првим изреке пресуде, укинуо првостепеног суда у ставу првом изреке и у том делу тужбу одбацио, из разлога што је првостепени суд одлучио о захтеву по тужби која је подигнута после рока прописаног законом. Такође, будући да је распоређивање запослених у домену аутономне воље послодавца и да не спада у надлежност суда, правилно је и у овом делу тужба тужиоца одбачена.

Због претходно наведеног, наводи ревизије да тужиоцу ни на један начин није прекинут радни однос на неодређено време код тужене за онај фонд часова, односно онај постотак радног времена који је имао 02.11.2001. године, поготово не споразумом о преузимању, те да тужбом тражи да се утврди да је код тужене школе у радном односу на неодређено време, су неосновани. Поред тога, неосновани су и због тога што тужбом којом се од суда тражи напред наведено, формулишући то кроз тужбени захтев да се према туженику утврди да је тужилац код тужене у радном односу на неодређено време и да га врати на послове које је обављао пре именовања за директора установе, има за предмет чињенично утврђење, а оно не може бити предмет деклараторне тужбе, јер се тужбом за утврђење не може захтевати утврђење постојања неких чињеница.

Са изнетих разлога, на основу члана 414. став 1. у вези са чланом 420. став 6. ЗПП, одлучено је као у ставу првом изреке.

Одлука о трошковима поступка из става другог изреке донета је применом одредаба чл. 153. и 154. ЗПП, имајући у виду неуспех ревидента у овом поступку.

**Председник већа – судија
Жељко Шкорић с.р.**

**За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић**